

Personuppgiftsansvarig

Kultur- och fritidsnämnden

Granskningsrapport 2024

Dataskyddsombud

Fridah Gomér Pettersson (rapporten skriven av Boel Burman)

Datum

2024-10-30

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1 Allmänt om dataskyddsförordningen, GDPR	3
1.2 Om årlig granskning	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Metod	3
1.5 Efterlevnad	4
2. Granskning	5
2.1 Kamerabevakning	5

2.1.1	Utgångspunkt	5
2.1.2	Efterlevnad.....	5
	<i>Rekommendation.....</i>	<i>9</i>
3.	Slutsats.....	9

Sammanfattning

I dataskyddsombudets kontrollerande arbete ingår att göra årliga granskningar. I Q2-Q3 2024 års granskning har dataskyddsombudet granskat om kamerabevakning förekommer och i så fall hur bestämmelserna i dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen efterlevs.

Granskningen visar att det finns större brister i nämndens efterlevnad av bestämmelserna i dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen. Det rör framför allt att ha rutiner och arbetssätt för att regelbundet dokumentera och utvärdera kamerabevakningen som nämnden har.

1. Inledning

1.1 Allmänt om dataskyddsförordningen, GDPR

Dataskyddsförordningen, GDPR, trädde i kraft inom EU den 25 maj 2018 och är det generella regelverk som reglerar behandlingen av personuppgifter i såväl privat som offentlig sektor. Dataskyddsförordningen är bindande och direkt tillämplig i samtliga EU:s medlemsländer, men tillåter och förutsätter att medlemsstaterna kompletterar förordningen med nationell lagstiftning.

Dataskyddsförordningen ska skydda enskildas grundläggande fri- och rättigheter, särskilt rätten till skydd av personuppgifter. Förordningens syfte är också att anpassa regelverket till det digitala samhället samt att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter inom EU så att det fria flödet av uppgifter inom unionen inte hindras.

Kraven i förordningen är ur ett internationellt perspektiv högt ställda och de organisationer som inte lever upp till dessa riskerar sanktioner från respektive lands tillsynsmyndighet. Den svenska tillsynsmyndigheten IMY, Integritetsskyddsmyndigheten, har möjlighet att utdöma administrativa sanktionsavgifter för svenska myndigheter och företag.

1.2 Om årlig granskning

Enligt dataskyddsförordningen ska myndigheter samt företag som hanterar stora mängder personuppgifter ha ett utnämnt dataskyddsombud. Dataskyddsombudet, som har en fristående ställning i förhållande till myndigheten eller företaget, ska kontrollera att dataskyddsförordningen följs inom organisationen genom att bland annat genomföra kontroller och informationsinsatser.

Inom ramen för dataskyddsombudets kontrollerande arbete gör dataskyddsombudet en årlig granskning. Inriktningen på granskningen varierar år för år utifrån bland annat organisationens mognad och den risk som kan tänkas förekomma. I årets granskning har dataskyddsombudet under Q2-Q3 granskat kamerabevakning. Det som har kontrolleras är om kamerabevakning förekommer och i så fall hur bestämmelserna i dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen efterlevs.

1.3 Avgränsning

Ingen avgränsning.

1.4 Metod

Ett antal frågor har skickats ut till den personuppgiftsansvariges dataskyddssamordnare som besvarats skriftligt. I förekommande fall har dataskyddsombudet begärt in relevanta dokument och tillstånd.

1.5 Efterlevnad

Uppfyller dataskyddsförordningens krav, mindre brister med låg risk kan förekomma

Uppfyller delvis dataskyddsförordningen krav, brister finns

Uppfyller till stora delar inte dataskyddsförordningens krav, stora brister finns

2. Granskning

2.1 Kamerabevakning

2.1.1 Utgångspunkt

Kamerabevakning i Sverige regleras framför allt av bestämmelser i dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen. Lagstiftningen på området har genomgått stora förändringar de senaste åren. Dataskyddsförordningen infördes den 25 maj 2018 och kamerabevakningslagen den 1 augusti samma år.

Dataskyddsförordningen är det huvudsakliga regelverket vid kamerabevakning. I den finns till exempel bestämmelser om grundläggande principer, rättslig grund och registrerades rättigheter. Kamerabevakningslagen kompletterar dataskyddsförordningen. Den reglerar vissa frågor om kamerabevakning där dataskyddsförordningen lämnat utrymme för nationella regler. I kamerabevakningslagen finns till exempel bestämmelser om tillståndsplikt för viss kamerabevakning och om hur information om kamerabevakning ska lämnas. Där framgår också att tystnadsplikt gäller för uppgifter om enskilda som samlats in genom kamerabevakningen och att dessa uppgifter inte får spridas till obehöriga eller utnyttjas. Dessutom innehåller kamerabevakningslagen en hänvisning till bestämmelser om förhandlingsskyldighet i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet när det gäller arbetsgivares beslut om kamerabevakning av en arbetsplats.

Denna granskningsdel har som syfte att kontrollera om kamerabevakning förekommer och i så fall hur bestämmelserna i dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen efterlevs.

Granskningsunderlag:

Svar på granskningsprogram med bilagor 2024-05-13 samt kompletterande svar 2024-09-25 och 2024-10-28.

2.1.2 Efterlevnad

Uppfyller till stora delar inte dataskyddsförordningens krav, stora brister finns

Kultur- och fritidsnämnden bedriver kamerabevakning sedan 2005 på Fjärran höjderbadet och sedan 2015 på Gavlevallen. För kamerabevakningen på Fjärran höjderbadet finns ett tillstånd från Länsstyrelsen Gävleborg från 2011. Tillståndet avser tre kameror med övervakning dygnet runt samtliga dagar i veckan. Kamerorna ska enligt tillståndet vara fast monterade och försedda med optik. Bildmaterialet får lagras i

högst en månad (ett tidigare tillstånd från 2005 finns också för en kamera). Även för kamerabevakningen på Gavlevallen finns det ett tillstånd. Tillståndet är från 2017 och innebär en förändring från tidigare tillstånd beroende på att även spel i Superettan och Svenska Cupen behövde omfattas av tillståndet. Kamerabevakningen bedrivs i samband med matcher enligt ovan tre timmar före till tre timmar efter match. Kameraövervakning får även användas på andra tider när allmänheten inte har tillträde enligt ett beslut från Förvaltningsrätten för att kontrollera vad som sker vid larm. Det inspelade materialet lagras i två månader. Vilka kameror som används framgår inte av svaret. Nämnden har ingen drönerverksamhet.

Både Fjärran höjderbadet och Gavlevallen bedöms vara platser dit allmänheten anses ha tillträde, kamerabevakning sker regelbundet och det är en myndighet som är personuppgiftsansvarig. Det krävs då tillstånd från tillsynsmyndigheten för att kamerabevaka. Nämnden har, som nämnts ovan tillstånd för båda bevakningsområdena, beviljade av Länsstyrelsen som var tillståndsmyndighet när ansökningarna skickades in. Dessa tillstånd är giltiga i dag även om tillsynsmyndigheten numera är en annan.

För att kamerabevaka krävs att den personuppgiftsansvarige har ett berättigat ändamål (artikel 51b). Syftet med bevakningen utgör bevakningsintresset. Ändamålet sätter ramarna för hur kamerabevakningen får ske.

Ändamålet för kamerabevakningen på Gavlevallen anges i svaret vara att skydda allmänheten och publik för risker förknippade med bråk på fotbollsmatcher samt att leva upp till de krav som ställs på matcher i elitserien och superettan. Ett rimligt ändamål.

För Fjärran höjderbadet anges ändamålet vara att minska risken för rån och stöld samt skapa en trygg arbetsplats för de anställda. En omfattande kontanthantering samt att rån och stöld skett i butiker i närheten anges som motivering i ansökan till Länsstyrelsen (från 2011). Med tanke på att kontanthantering sannolikt har minskat sedan beslutet om kameraövervakning fattades kan det, som DSO bedömer det, finnas anledning att se över ändamålet om inte annat för att utreda att det stämmer efter så pass lång tid.

Det behöver, precis som för all annan personuppgiftsbehandling, finnas en rättslig grund för kamerabevakningen (artikel 6).

För Gavlevallen anges i svaret den rättsliga grunden vara en intresseavvägning med motivering att det är det som anges i tillståndet från Länsstyrelsen som också ska vara godkänt av Datainspektionen (nuvarande IMY). I beslutet framgår det att behandlingen är nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller annan fysisk person. Beslutet från Länsstyrelsen är från sju år innan dataskyddsförordningen och nuvarande kamerabevakningslag trädde i kraft. I dåvarande lag (1998:150) om allmän kameraövervakning var det, som dataskyddsombudet förstår det, en generell intresseavvägning som gjordes mellan intresset av att bevaka vägde tyngre än den enskildes rätt att inte bli bevakad. I dag kan inte en myndighet använda sig av intresseavvägning som rättslig grund och i svaret för dataskyddssamordnaren också ett resonemang om att utgå från en annan rättslig grund. Dataskyddsombudet bedömer att en översyn av den rättsliga grunden

med motivering behövs då intresseavvägning utgår från en upphörd lagstiftning. Tillståndet i sig är fortfarande giltigt.

Även för kamerabevakning vid entrén till Fjärran höjderbadet är det en intresseavvägning som utgör den rättsliga grunden med samma resonemang i beslutet från Länsstyrelsen som nämnts ovan. Det finns även här skäl, som dataskyddsombudet bedömer det att se över den rättsliga grunden med motivering utifrån nuvarande lagstiftning. Tillståndet i sig är fortfarande giltigt.

I vissa fall måste en konsekvensbedömning göras, som när en kamerabevakning sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers fri och rättigheter (artikel 35). En konsekvensbedömning kan dessutom vara till hjälp för att bedöma om kamerabevakningen är tillåten eller ej. Som dataskyddsombudet förstår svaret har ingen konsekvensbedömning gjorts för någon av kamerabevakningsområdena. I svaret avseende Gavlevallen hänvisas till Länsstyrelsens bedömning i sitt beslut, vilket som nämnts ovan tillkom innan dataskyddsförordningen trädde i kraft.

Personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden är skyldiga att föra register över sina behandlingar av personuppgifter (artikel 30). Enligt svaret avseende Gavlevallen så är kamerabevakningen upptagen i registerförteckningen i Stratys men något utdrag ur registerförteckningen har inte bifogats svaret. Registerförteckningen i sin helhet granskades hösten 2023 och nämnden fick ett antal rekommendationer. En uppföljning av dessa kommer att ske våren 2025 varför ingen mer detaljerad granskning görs nu.

Den som bedriver kamerabevakning ska ha en eller flera skyltar som upplyser om att området/lokalen är bevakat, där ska den viktigaste informationen om bevakningen finnas med såsom ändamålet med bevakningen, vem som är personuppgiftsansvarig, kontaktuppgifter till PUA och DSO, upplysning och den registrerades rättigheter, hur länge materialet sparas och information om vart den registrerade kan vända sig med mer information. Sedan ska det finnas ett s.k. andra lager tex. på en hemsida med mer utförlig information.

Enligt svaret har nämnden skyltar uppsatta på samtliga anläggningar där det kameraövervakas Något exempel på hur skyltarna ser ut har inte bifogats svaret så dataskyddsombudet kan inte bedöma om skyltarna uppfyller kraven i dataskyddsförordningen på den information som ska finnas i det s.k. första lagret. På kommunens hemsida, det s.k. andra lagret, har nämnden information om sina personuppgiftsbehandlingar och mer specifikt om den kamerabevakning som förekommer. Det finns endast information om att kamerabevakning sker på Fjärran höjderbadet inget om bevakningen på Gavlevallen. Av den specifika informationen om kamerabevakningen framgår ändamål och rättslig grund samt tider för kamerabevakningen. Av den generella informationen för nämnden framgår vem som är PUA, kontaktuppgifter till denne och DSO, varifrån uppgifterna hämtas, vem den kan komma att lämnas ut till, lagringstid, registrerades rättigheter samt rätten att inge klagomål. Det ingår inte i denna granskning att granska helheten när det gäller information till registrerade men det finns vissa brister allmänt och när det gäller kamerabevakningen för att uppfylla kraven i artikel 13 och 14 i dataskyddsförordningen.

Fjärran höjderbadet har också en egen hemsida, där länkas man för information om dataskydd till kommunens generella information om dataskydd (se kommentar ovan om den informationen). Någon specifik information för badet finns inte.

En av de grundläggande principerna i dataskyddsförordningen är ansvarsskyldigheten, där det bland annat ingår att upprätta interna riktlinjer och likande för dataskydd. Detta är ett sätt att visa att man som PUA gör rätt. Det är också ett sätt att underlätta för medarbetarna att göra rätt.

Enligt svaret på granskningen ska det finnas ett styrdokument för kamerabevakningen åtminstone för Gavlevallen, dokumentet har inte bifogats svaret på granskningen varför ingen bedömning kan göras. Dataskyddssamordnaren gjorde 2020 en internkontroll av kamerabevakningen på Gavlevallen.

Enligt den grundläggande principen om laglighet, korrekthet och öppenhet ska en behandling av personuppgifter vara proportionell i förhållande till behovet med behandlingen.

Precis som när det gäller om en konsekvensbedömning genomförts eller ej så hänvisas i svaret till den bedömning Länsstyrelsen gjorde i sitt tillståndsbeslut 2011. Alla personuppgiftsbehandlingar ska utvärderas regelbundet och att då inte gjort någon översyn sedan 2011 bedömer dataskyddsombudet det vara en brist.

En personuppgiftsansvarig är skyldig att vidta tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder (artikel 5 1f). Personuppgifterna ska skyddas så att ingen obehörig får tillgång till dem, att de inte används på ett otillåtet sätt, se till att personuppgifterna inte blir förstörda eller förloras.

Av svaret framgår att nämnden vidtagit en del tekniska skyddsåtgärder såsom att "kameraövervakningsnätverket är helt isolerat från internet", lokalen där utrustningen finns är låst och endast personer med tillstånd har tillträde, vilket av dataskyddsombudet tolkas som rätt många, då de i svaret nämns polis, säkerhetspersonal på arenan, vakter, supporterpolis, kameraoperatör och DSS. Samt att samtliga iblandade är informerade om sin tystnadsplikt. Något svar för vilka skyddsåtgärder som vidtagits vid Fjärran höjderbadet finns inte med i svaret på granskningen.

En av de grundläggande principerna i dataskyddsförordningen är den om lagringsminimering, vilket även gäller för kamerabevakning (artikel 5). I kommunal verksamhet så är det, förenklat, arkivlagen men följande föreskrifter och styrdokument såsom informationshanteringsplan som reglerar om informationen ska gallras eller bevaras och om den ska gallras vilken tidsfrist som gäller. I IMY:s vägledning för kamerabevakning sägs att om man vill lagra längre än 72 timmar så ska det finnas godtagbara skäl som ska motiveras. En som DSO uppfattar det vedertagen praxis är att spara filmmaterialet i 14 dagar med motivering att polisen ska kunna utreda brott.

Enligt respektive beslut från Länsstyrelsen får det inspelade materialet lagras i högst en respektive två månader. Såsom besluten är skrivna finns det inget som hindrar att materialet gallras tidigare. Fristen verkar, som dataskyddsombudet förstår det, vara satt utifrån polisen eventuella behov av att ta del av det inspelade materialet. I dag är som nämns ovan den fristen satt till 14 dagar. Dataskyddsombudet rekommenderar att nämnden ser över fristerna.

Rekommendation

Kultur och Fritidsnämnden rekommenderas att:

- Se över och vid behov revidera ändamål för framför allt kamerabevakningen vid Fjärran höjderbadet. Kontanthantering har sannolikt minskat samtidigt som det kanske kan finnas andra syften som nu är mer aktuella.
- Se över och revidera valet av rättslig grund för båda kamerabevakningsområdena. Den grund som Länsstyrelsen angav i sina beslut är baserat på tidigare lagstiftning. En intresseavvägning enligt nuvarande lagstiftning är inte en rättslig grund som en myndighet kan använda.
- Genomföra en konsekvensbedömning för nämndens kamerabevakning eller i vart fall göra en bedömning och dokumentera om kamerabevakningen uppfyller kriterierna för att en konsekvensbedömning ska göras.
- Göra en förnyad bedömning om respektive kamerabevakning är proportionell i förhållande till behovet av behandlingen. Det har gått många år sedan Länsstyrelsen fattade sina beslut och det är i dag en ny lagstiftning som ligger till grund.
- Se över gallringsfristerna för respektive kamerabevakning som med dagens lagstiftning och praxis är förhållandevis lång. Bedömer nämnden att dagens gallringsfrister ska fortsätta gälla behövs en tydlig(are) motivering.
- Ta fram informationstexter om dataskydd som uppfyller kraven i artikel 13 och eventuellt 14 på hemsidor och på skyltar på plats.

3. Slutsats

Dataskyddsombudet har i sin granskning av Kultur- och fritidsnämndens kamerabevakning funnit större brister i nämndens arbete. Arbetet med dataskydd och specifikt kamerabevakning, är precis som annat kvalitetsarbete, en pågående process som aldrig blir helt färdigt. Samhällsutvecklingen som går i allt snabbare takt och de förändringar som sker i omvärlden i stort ställer både större och nya krav på dataskyddsarbetet i allmänhet och kamerabevakning i synnerhet där ny lagstiftning är att vänta som kan innebära större dokumentationsbehov för den

personuppgiftsansvarige. Dataskyddsombudet rekommenderar därför den personuppgiftsansvarige att fortsätta arbeta aktivt med frågor kopplade till dataskydd för att hantera de brister som konstaterats samt skapa en god dataskyddskultur.